

Cesta do času lovců a sběračů

Jak vznikla společnost lidí v době kamenné a proč již můžeme říci, že to byli lidé? Dozvíš se to, pokud splníš úkoly:

ČLOVĚK

6. I díky tomu možná vznikla a dále se vyvíjela lidská řeč. Toto všechno v kruhu, který si doplnil, vytvořilo společnost lidí. Tvůj poslední úkol je uzavřít kruh poslední šipkou.

5. Co všechno dalšího u táboráku děláš?

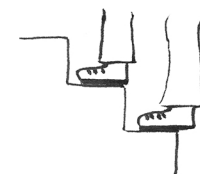
---

4. Jistě jsi vyluštil, že to byl _____. Proč byl tento vynález nejdůležitější, co lidem dával? Pokud nevíš, zkus se zamyslet, co dává Tobě, když sedíš třeba u táboráku.

T _____ S _____
ÚPRAVU P _____
A pamatuješ si, jaká to byla?

---

1. Jak se naše tělo liší od zvířat? Napoví ti obrázky:

2. Díky tomu si mohl člověk mnoho nástrojů vyrobit. Napadá tě jaké? Zkus je vypsát nebo namalovat. Základní surovinou pro jejich výrobu byl _____. K čemu je mohl člověk používat? _____

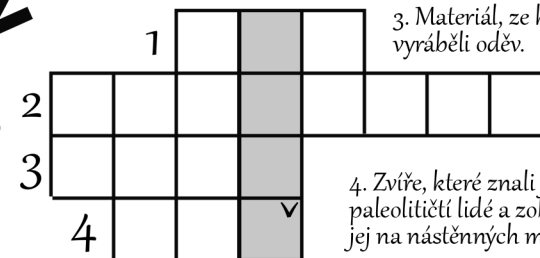
3. Jaký byl ale nejvýznamnější vynález člověka? Pokud nevíš, vylušti tajenku:

1. Způsob získávání potravy v době lovců a sběračů

2. Lidé se museli za potravou často ..., proto měli lehce přenosné příbytky.

3. Materiál, ze kterého lidé vyráběli oděv.

4. Zvíře, které znali již paleolitičtí lidé a zobrazovali jej na nástěnných malbách.

NÁRODNÍ
MUZEUM

MINISTERSTVO
KULTURY

Tento pracovní list vznikl v rámci projektu Archeologie na dosah - Edukace a prezentace archeologického kulturního dědictví.

Metodický list k pracovnímu listu návaznému na akci Cesta do pravěku II. – Cesta do času lovců a sběračů

Cílem listu je si na základě na akci získaných informací uvědomit a chápat paleolitickou kulturu jako celek, ne pouze jako soubor jednotlivých lidských dovedností, poznatků a informací. To vše ukázat na ústředním bodu paleolitické společnosti, tedy na člověku. Na postupné řadě bude naznačeno, co člověka odlišuje od zvířat, jaké dovednosti tehdejší člověk měl a musel mít a že se nejedná pouze o několik vlastností, ale o celé spektrum navzájem provázaných a souvztažných prvků.

1. **Cíl:** ukázat, čím konkrétně se anatomicky liší lidé od zvířat. Zároveň však, že to není ultimativní podmínka vždy platná a je pouze předpokladem pro další odlišnosti, na které je nutno ve výsledku nahlížet souhrnně.

Řešení: *Uchopovací mechanismus ruky, chůze po dvou nohách – dva hominizační komplexy*

2. **Cíl:** Uchopovací mechanismus ruky umožnil lepší manipulaci s předměty a jejich následné opracování. Je tedy třeba si uvědomit tuto souvztažnost, i jak předměty dále konkrétně ovlivňovaly lidský život a jeho kvalitu.

Řešení: předměty, které děti viděly na akci v terénu: *kamenné šipky, nože, šídla, jehly, škrabadla, rydla, vrtáky; základní surovina – kámen; použití – krájení masa, opracování dřeva, úprava potravy, lov, výroba oděvu,...*

3. **Cíl:** ukázat nejvýznamnější objev paleolitického člověka a podrobněji se zaměřit na způsob života lidí.

Jedním z nejvýznamnějších objevů bylo rozdělení ohně. Oheň byl lidem samozřejmě známý odnepaměti, ovšem založený např. bleskem či horkem. Takto roznícený oheň se první lidé vždy snažili získat, ovšem jeho udržování bylo nesmírně obtížné a často se nevydařilo. Proto poznatek toho, jak oheň rozdělat, byl pro lidstvo rozhodujícím vynálezem.

Oheň umožňoval tepelné zpracování potravy, kterou lidé získávali lovem, sběrem nebo rybolovem. Spektrum jejich potravy bylo široké – obsahovalo mamuty, soby, koně, lišky, vlky, zajíce, divoké kočky, bobule, kořínky, rostliny, ptačí vejce a další. Vzhledem ke zdrojům potravy a jejich rychlé vyčerpateľnosti, se společnost za potravou musela často stěhovat. Tomu tedy odpovídaly i lidské příbytky, které musely být lehce transportovatelné.

Hlavním zdrojem oděvního materiálu byla lovená zvěř, z níž byly k tomuto účelu využívány nejrůznější části. Oděvy se sešivaly z kožešin či kůží ulovených zvířat pomocí kostěných jehel a šídel. K přípravě a očištění surových kůží a kožešin pro samotné šití sloužily kamenné nástroje, jako škrabadla, rydla, čepelky či drobné vrtáčky.

Místo nití lidé v paleolitu využívaly opracované zvířecí šlachy a případně také střívka. Principy základních textilních technik a zpracování rostlinných vláken byly lidem pravděpodobně známy, ale využívali jich spíše pro výrobu rohoží, sítí, košíků apod.

Řešení: 1. lov, 2. stěhovat, 3. kůže, 4. kůň; → oheň, konkrétně vynález rozdělení ohně

4. **Cíl:** ukázat důsledky využívání a ovládní ohně na kvalitu lidského života
Řešení: oheň, teplo, světlo, úpravu potravy

5. **Řešení:** povídání si, zpívání, hraní her,...

6. **Cíl:** ukázat vliv ohně na vývoj lidské komunikace a společnosti
Povídání se, zpívání, hraní her, ad., tzn. komunikace. I díky společně strávenému času okolo ohniště se mohla vyvíjet lidská komunikace a celkově lidská společnost.